

VALTIOSÄÄNTÖOIKEUS, PAKOLLISTEN AINEOPINTOJEN TENTTI 9.8.2012

Tenttiohjeet:

- Tentti on lakikirjatentti.
- Kirjoita jokainen vastaus omalle paperilleen.
- Kirjoita oma nimesi ja opiskelijanumerosi kuhunkin vastauspaperiin.
- Laita vastauspapereihin marginaalit.
- Vastaustila on kussakin kysymyksessä erikseen määritelty seuraavasti: Kysymyksen 1 vastaustila on enintään 2 sivua (eli puoli konseptia). Kysymyksen 2 vastaustila on enintään 4 sivua (eli yksi konseptiarkki). Vastaustilaan pitää mahduttaa vastaukset myös kysymyksen kaikkiin alakohtiin. VASTAUSTILAN YLITTÄVÄÄ OSAA EI LUETA! Tehtävän 3. vastaukset kirjataan erilliseen taulukkoon. Vastaukseksi riittää kirjaintunnusten (a–d) esittäminen kussakin asiakohdassa (I–X).
- Mikäli jätät vastaamatta johonkin kysymykseen, jätä kuitenkin kysymyksen numerolla sekä nimelläsi ja opiskelijanumerollasi varustettu paperi ko. vastauksen tilalle.
- Kirjoita vastauksesi selkeällä käsialalla ja esitä asiat loogisessa järjestyksessä hyvin perustellen.
- Kysymyksen 1. pisteet voi korvata *korvaavilta luentosarjoilta saaduilla pisteillä*. Merkitse saamasi korvaavat pisteet kysymyksen 1. vastauspaperille.
- Mikäli olet saanut *hyvityspisteitä* (esimerkiksi ennen lukuvuotta 2008–2009 valtiosääntöoikeuden luennoilta saadut pisteet), kirjoita ne näkyviin 1. kysymykseen antamasi vastauksen perään.
- Tulokset 7.9.2012 oppiaineen ilmoitustaululla

Tenttikysymykset:

1. Mikä on tavanomaisen valtiosääntöoikeuden (ts. valtiosääntöisen tapaoikeuden) merkitys perustuslain sisällön muuttamisessa Suomessa?

(Vastaustilaa on enintään kaksi sivua, ts. puoli konseptiarkkia. Max. 10 p.)

2. Tutkiva journalisti *Kenneth Kaisajuntti* on päättänyt kirjoittaa lehteensä kattavan jutun perus- ja ihmisoikeuksista. Kirjoitustaan varten hän tarvitsee kuitenkin kipeästi valtiosääntöoikeudellista asiantuntija-apua, mistä syystä hän esittää Sinulle haastattelussa vastattavaksesi muun muassa seuraavia kysymyksiä (a–j):

- a) Mikä on Euroopan ihmisoikeussopimuksen asema Suomen oikeudessa?
- b) Mitä tarkoittaa supistettu perustuslainsäätämisyjärjestys ja mikä on tässä järjestyksessä käsiteltyjen lakien asema Suomen oikeudessa?
- c) Mitä muita edellytyksiä asetetaan perusoikeuksien rajoittamiselle kuin se, että rajoitus perustuu riittävän täsmälliseen ja tarkkarajaiseen lakiin?
- d) Onko Suomen kansalaisuudella enää mitään merkitystä perusoikeussuojan nauttimisen kannalta?
- e) Eduskunnan oikeusasiamies oli katsonut päätöksessään vuonna 1929, että vankien kirjesalaisuutta voidaan rajoittaa vankilassa vankilan yleismääräysten nojalla, koska vankilassa oleva ”kirjeen saaja tai lähettäjä on erityisessä vallanalaisuussuhteessa, joka tekee mahdolliseksi yleismääräyksillä järjestää asianomaisen toimintaa ja oloja. Tästä syystä vankilan johtajalla on myös oikeus harkintansa mukaan avata ja tarkastaa vangin kirjeitä.” – Onko oikeusasiamiehen esittämä kanta edelleen pätevä, kun otetaan huomioon voimassa oleva kotimainen perusoikeusjärjestelmä?

- f) Onko perustuslain 6 §:n syrjäntäkieltojen tarkoitus poistaa kaikki ihmisten väliset erot tai erotte-
lut? Onko ongelmallista vaatia sitä, että erilaisia ihmisiä pitää kohdella jokaisessa tapauksessa
samalla tavoin?
- g) Mitä tarkoitetaan positiivisella erityiskohtelulla ja millä edellytyksillä se on oikeudellisesti sal-
littua?
- h) Mikä on Euroopan ihmisoikeussopimuksen asema EU-oikeudessa?
- i) Pitääkö paikkansa, että Euroopan unionista tuli Euroopan ihmisoikeussopimuksen osapuoli Lis-
sabonin sopimuksen voimaantulon myötä ja että Euroopan ihmisoikeustuomioistuin ottaa ny-
kyisin tutkittavakseen valituksia, jossa väitetään Euroopan komission tai muun EU:n toimieli-
men loukanneen ihmisoikeussopimusta?
- j) Onko perustuslain 10 §:n 2 momentissa turvatus luottamuksellisen viestin salaisuuden kannalta
merkitystä viestin välittämisessä käytetyllä menetelmällä? Entä mikä on suojan sisältö ja merki-
tys erityisesti suhteessa viestiä koskeviin tietoihin, kuten tunnistamistietoihin?

Vastaa ytimekkäästi mutta vastauksesi perustellen toimittajan kysymyksiin niiden esittämisjärjestyk-
sessä a–j.

(Vastaustilaa on enintään yksi A4-konseptiarkki, ts. 4 sivua. Max. 20 p.)

3. Seuraavalta sivulta alkaen on esitetty kymmenen valtiosääntöoikeuteen liittyvää asiakohtaa (I–X) ja
niitä kutakin on täsmennetty neljällä (a–d) väitteellä. Valitse paikkansapitävät väittämät ja kirjaa ne alla
olevaan taulukkoon. Vastaukseksi riittää väittämiä osoittavien kirjainten (a–d) merkitseminen. Vasta-
uksia ei tarvitse erikseen perustella. Muista kirjata myös nimesi ja opiskelijanumerosi niille alla merki-
tyille viivoille.

Kunkin asiakokonaisuuden a–d-väittämistä *vähintään* yksi on oikein. Oikein esitettyjä väittämiä voi
siis olla useita, ja jopa kaikki väittämät voivat olla oikein. Kunkin asiakokonaisuus on 1 pisteen arvoi-
nen. Mikäli jokin asiakokonaisuus pitää sisällään useita oikein olevia väittämiä, pisteen saaminen
vaatii *kaikkien* oikeiden väittämien tunnistamista ko. kohdassa. Osa- tai miinus pisteitä tehtävässä ei
jaeta. (Max. 10 p.)

Nimi: _____ Opiskelijanro: _____

Asiakokonaisuus	Vastaus
I	
II	
III	
IV	
V	
VI	
VII	
VIII	
IX	
X	

I Valtiosääntö-käsite

- a) Huolimatta Suomen perustuslain 1.2 §:n sanamuodosta käsitteet ”valtiösääntö” ja ”perustuslaki” eivät ole samanmerkityksisiä.
- b) Valtiosääntö ei koske tosiasiallista julkisen vallan käyttöä.
- c) Suomen oikeudelliseen valtiösääntöön kuuluvat perustuslaki, valtiösääntöinen tapaoikeus sekä kaikki ihmisoikeussopimukset.
- d) Oikeudelliseen valtiösääntöön kuuluvat vain lainsäädäntömenettelyssä asetetut valtiojärjestystä koskevat oikeussäännöt.

II Kompetenssi-kompetenssin käsite

- a) Kompetenssi-kompetenssi ei koske perustuslainsäätämistä.
- b) Kompetenssi-kompetenssi viittaa perusoikeuksien toimeksiantovaikutukseen.
- c) Kompetenssi-kompetenssin nojalla eduskunta voi korvata yksittäisen lainkäyttöratkaisun muodollisella lailla (*lex in casu*).
- d) Kompetenssi-kompetenssi tarkoittaa sitä, että eduskunta voi tarvittaessa muuttaa tai rajoittaa omaan toimivaltaansa.

III Supistettu perustuslainsäätämisyjärjestys

- a) Supistettua perustuslainsäätämisyjärjestystä käytetään vain kansainvälisten veloitteiden valtiosisäisen voimaansaattamisen yhteydessä.
- b) Supistetussa perustuslainsäätämisyjärjestyksessä on kyse valtiosisäisen ja kansainvälisen oikeuden välistä suhdetta koskevan dualistisen teorian käytännöntoteuttamistavasta.
- c) Supistettua perustuslainsäätämisyjärjestystä ei voida käyttää aineelliselta sisällöltään kansallisen poikkeuslain säätämiseen.
- d) Supistettu perustuslainsäätämisyjärjestys on oikeustieteen piirissä kehitetty nimitys Suomen perustuslain 73.1 §:n mukaiselle rajatulle poikkeukselle.

IV Poikkeuslaki-instituutio

- a) Poikkeuslaki on laki, joka on aineellisesti ristiriitainen perustuslain jonkin säännöksen kanssa ja siksi syrjäyttää perustuslain ko. säännöksen.
- b) Poikkeuslaki on eri asia kuin Suomen perustuslain 23 §:n mukainen perusoikeuksien rajoittaminen poikkeusoloissa.
- c) Poikkeuslakeja koskevan ns. aukkoteorian avulla ei voida eliminoida Suomen perustuslain 73.1 §:n mukaista rajatun poikkeuksen vaatimusta.
- d) Poikkeuslakeja tulisi perustuslakivaliokunnan omaksuman rajatun poikkeuksen opin mukaisesti säätää vain perusoikeuspoikkeuksista.

V Perustuslainmukaisuuden valvonta

- a) Eduskunnan perustuslakivaliokunta voi antaa lausuntoja voimassa olevien lakien perustuslainmukaisuudesta.
- b) Oikeuslähdeopillisesti perustuslakivaliokunnan perustuslainmukaisuuden valvontakannanotot ovat ensisijaisia hallituksen esityksen säätämisyjärjestysperusteluihin nähden.
- c) Vain tuomioistuin voi arvioida voimassa olevan lain perustuslainmukaisuutta.
- d) Eduskunta voi hyväksyä lakiehdotuksen, vaikka tasavallan presidentti olisi jättänyt sen perustuslainvastaisena vahvistamatta.

VI Ristiriidan ilmeisyyskriteeri perustuslainmukaisuuden valvonnassa

- a) Ristiriidan ilmeisyyskriteeri liittyy Suomen perustuslain 106 §:n mukaiseen tilanteeseen, jossa on kyse perustuslain ja tavallisen lain välisestä ristiriidasta.
- b) Ristiriidan ilmeisyyskriteeri liittyy lakien perustuslainmukaisuuden valvontaan. Tässä valvonnassa on kuitenkin ensisijassa käytettävä perustuslain säännöstä tulkintaperusteena.
- c) Ristiriidan ilmeisyyskriteerin perusteella tuomioistuin voi julistaa lain säännöksen perustuslainvastaiseksi.
- d) Suomen perustuslain 106 §:n mukaisesti kriteeri voi käytännössä soveltua vain sellaiseen lakiin, joka on käsitelty perustuslakivaliokunnassa.

VII EU-asioiden kansallinen valmistelu ja siihen liittyvät toimenpiteet

- a) Valtioneuvosto valmistelelee Suomen EU-kannanotot, mutta päätökset EU-linjauksista tekee viime kädessä eduskunta ns. eduskunnan ensisijaisuusperiaatteen mukaisesti.
- b) Valtioneuvoston toimivalta kattaa koko EU:n toimialaan liittyvän kansallisen valmistelun.
- c) Suomen perustuslaissa ei ole nimenomaista säännöstä Suomen edustautumisesta Eurooppa-neuvoston kokouksissa, koska sopimus Euroopan unionista sisältää asiaa koskevan sääntelyn.
- d) Lissabonin sopimuksen mukanaan tuomat muutokset ovat aiheuttaneet muutospaineita eduskunnan osallistumista koskeviin Suomen perustuslain säännöksiin.

VIII Perusoikeuksien rajoittaminen Suomessa

- a) Jos perusoikeussäännöksessä on kvalifioitu lakivaraus, perusoikeuksien yleisiä rajoitusedellytyksiä ei ole tarpeen huomioida, kun arvioidaan ko. perusoikeuden rajoittamismahdollisuutta.
- b) Perusoikeussäännökseen sisältyvä sääntelyvaraus pitää käytännössä yleensä sisällään ko. perusoikeuden rajoitusvaltuuden.
- c) Perusoikeuksien rajoitusedellytykset eivät kokonaisuudessaan koske poikkeuslailla tehtävän perusoikeuksista poikkeamisen sallittavuuden arviointia.
- d) Ihmisoikeusveloitteiden noudattamisen vaatimus voi rajoittaa poikkeuslakien käyttöalaa.

IX Perus- ja ihmisoikeuksien ryhmittelyt ja jaottelut

- a) Kansalais- ja poliittiset oikeudet (KP-oikeudet) luovat usein subjektiivisen oikeuden.
- b) Taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset oikeudet (TSS-oikeudet), kuten oikeus välttämättömään toimeentuloon ja muuhun sosiaaliturvaan, saattavat olla luonteeltaan ns. negatiivisia (*status negativus*) julkisen vallan kannalta.
- c) Euroopan unionin perusoikeuskirja pitää sisällään jaottelun periaatteisiin ja oikeuksiin siten, että KP-oikeudet on määritetty oikeuksiksi ja TSS-oikeudet periaatteiksi.
- d) Tuomioistuimet voivat soveltaa suoraan Euroopan unionin perusoikeuskirjan mukaisia ns. periaatteita lainkäyttöraatkaisujen perusteena.

X Euroopan unionin (EU) ja sen jäsenvaltioiden toimivallan rajat perusoikeuskysymyksissä

- a) Suomalaisilla tuomioistuimilla ei ole lähtökohtaista toimivaltaa tutkia EU-säädösten pätevyyttä.
- b) Kansallisten tuomioistuinten on aina EU-oikeuden soveltamisalaan kuuluvissa tilanteissa ensin tutkittava, onko tapaukseen soveltuva EU-säädös pätevä.
- c) Kun Suomen eduskunta säätää EU-direktiivin voimaansaattamista koskevan lain, sen on noudatettava niin Suomen perustuslain kuin myös EU:n takaamia perusoikeuksia.
- d) Suomi on pannut kaikki EU-säädökset toimeen täysimääräisesti huolimatta siitä, että joissakin tapauksissa tämä on merkinnyt tinkimistä kotimaisten perusoikeuksien toteutumisesta.

STATSFÖRFATTNINGSRÄTT, OBLIGATORISKA ÄMNESSTUDIETENTAMEN 9.8.2012

Tentamensinstruktioner:

- Tenten är en lagbokstent.
- Skriv varje svar på skilt papper.
- Skriv ditt namn och ditt studienummer på varje svarsppapper.
- Dra marginal på svarsppappren.
- Svarytrymmet är begränsat per fråga: Svarytrymmet för fråga 1. är 2 sidor (dvs. ett halvt konceptark). Svarytrymmet för fråga 2. är 4 sidor (dvs. ett konceptark). Svarytrymmet bör också innehålla svar på frågans alla underpunkter. DEN TEXT SOM ÖVERSKRIDER SVARYTRYMMET LÄSES EJ! Svaren för fråga 3. skrivs in i skild tabell. Det räcker med bokstäverna (a-d) vid varje punkt (I-X).
- Om Du lämnar någon fråga obesvarad bör Du i stället för svaret lämna in ett papper med numret på frågan samt namn och studienummer.
- Skriv svaret med tydlig handstil, motivera svaret väl och framför det i logisk ordningsföljd.
- Poängen för fråga 1. kan ersättas med *poäng från ersättande föreläsningsserier*. Anteckna de ersättande poängen på svarsppappret för fråga 1.
- Ifall Du har erhållit *bonuspoäng* (till exempel från statsförfattningsrättsliga föreläsningar före läsåret 2008–2009), skriv dessa efter ditt svar på fråga 1.
- Resultaten 7.9.2012 på läroämnets anslagstavla

Tentamensfrågor:

1. Vilken betydelse har sedvanlig statsförfattningsrätt (dvs. statsförfattningsrättslig sedvanerätt) för ändringen av innehållet i grundlagen i Finland?

(Svarytrymmet är begränsat till två sidor, dvs. ett halvt konceptark. Max. 10 p.)

2. Undersökande journalisten *Kenneth Kaisajuntti* har beslutit sig för att skriva en omfattande artikel om mänskliga rättigheter och grundläggande fri- och rättigheter till sin tidning. För skrivarbetet har han dock akut behov av statsförfattningsrättslig experthjälp. Därför ställer han nu Dig bl.a. följande intervjufrågor att besvara (a–j):

- a) Vilken ställning har Europeiska människorättskonventionen i finsk rätt?
- b) Vad avses med inskränkt grundlagsordning och hurudan ställning har lagar som blivit stiftade på detta vis i finsk rätt?
- c) Vilka andra krav ställs på begränsning av grundläggande rättigheter än att begränsningen skall grunda sig på en tillräckligt noggrann och klart avgränsad lag?
- d) Spelar finskt medborgarskap någon roll längre för åtnjutande av grundrättighetskydd?
- e) Riksdagens justitieombudsman har i sitt beslut år 1929 ansett att fångars brevhemlighet i fängelse kan begränsas av fängelsets ordningsregler, eftersom "brevets mottagare eller sändare finner sig underställt ett särskilt maktförhållande, som tillåter organisering av vederbörandes åtgärder och tillvaro. På denna grund får fängelsets ledning efter prövning också öppna och granska fångens brev." - Är justitieombudsmannens ställningstagande fortfarande gällande, med beaktande av det gällande inhemska systemet av grundläggande rättigheter?

- f) Är syftet med diskrimineringsförbuden i 6 § grundlagen att eliminera alla skillnader mellan människor och särbehandling av dem? Finns det problem i att kräva att olika människor skall behandlas lika i varenda ett fall?
- g) Vad avses med positiv särbehandling och under vilka förutsättningar är det rättsligt tillåtet?
- h) Vilken ställning har Europeiska människorättskonventionen i EU-rätt?
- i) Stämmer det att Europeiska unionen i.o.m. Lissabon-fördragets ikraftträdande blev en part i Europeiska människorättskonventionen och att Europeiska domstolen för mänskliga rättigheter nuförtiden undersöker klagomål som anklagar Europeiska kommissionen eller andra EU:s organ för att ha kränkt människorättskonventionen?
- j) Spelar meddelandets förmedlingsmetod någon roll för tryggheten av hemligheten i fråga om förtroliga meddelanden enligt 10 § 2 mom. grundlagen? Och vad är innehållet och betydelsen av skyddet speciellt i frågan om uppgifter om meddelandet, t.ex. identifieringsuppgifter?

Svara kort och koncist men med motiveringar på journalistens frågor i samma följdordning a–j.

(Svarsutrymmet är begränsat till fyra sidor, dvs. ett A4-konceptark. Max. 20 p.)

3. Från och med följande sida har det framförts tio sakhelheter som anknyter till statsförfattningsrätt (I–X). Var och en av dem har preciserats med fyra (a–d) påståenden. Välj de korrekta påståendena och anteckna dem i tabellen nedan. Som tillräckligt svar räcker att man antecknat bokstäverna som står för påståendena. Svaren behöver inte skilt motiveras. Kom även ihåg att anteckna ditt namn och studienummer i utrymmena som reserverats för detta nedan.

Minst ett av påståendena (a-d) i varje sakhelhet är korrekt. Flera av de framförda påståendena kan vara korrekta och även alla påståenden kan vara korrekta. Varje sakhelhet är värd 1 poäng. Om en sakhelhet innehåller flera korrekta påståenden krävs det för att erhålla ett poäng att man hittat *alla* de korrekta påståendena. I uppgiften ges inte del- eller minuspoäng. (Max. 10 p.)

Namn: _____ **Studienummer:** _____

Sakhelhet	Svar
I	
II	
III	
IV	
V	
VI	
VII	
VIII	
IX	
X	

I Begreppet konstitution

- a) Trots ordalydelsen i 1 § 2 mom. i Finlands grundlag är begreppen ”konstitution” och ”grundlag” inte liktydiga.
- b) Konstitutionen inbegriper inte bruk av offentlig makt i praktiken.
- c) Finlands rättsliga konstitution inbegriper grundlagen, sedvanerätt beträffande statsförfattningen samt alla människorättskonventioner.
- d) Till rättsliga konstitutionen hör endast de rättsnormer som rör statsordningen, som är stadgade i lagstiftningsförfarande.

II Begreppet kompetens-kompetens

- a) Kompetens-kompetens berör inte grundlagstiftningsmakt.
- b) Kompetens-kompetens syftar till grundläggande fri- och rättigheternas uppdragsverkan.
- c) Riksdagen kan med hänvisning till kompetens-kompetens ersätta ett enskilt lagskipningsbeslut med formell lag (*lex in casu*).
- d) Kompetens-kompetens betyder att riksdagen vid behov kan ändra och begränsa även sin egen befogenhet.

III Inskränkt grundlagsordning

- a) Inskränkt grundlagsordning används endast i samband med nationellt förverkligande av internationella förpliktelser.
- b) I den inskränkta grundlagsordningen är det frågan om det praktiska förfaringssättet beträffande den dualistiska modellen om förhållandet mellan nationell och internationell rätt.
- c) Inskränkta grundlagsordningen kan inte användas för att stadga en undantagslag som till sitt materiella innehåll är nationell.
- d) Benämningen inskränkt grundlagsordning har utvecklats inom rättsvetenskapen för det begränsade undantaget i 73 § 1 mom. i Finlands grundlag.

IV Undantagslagsinstitution

- a) En undantagslag är en lag som materiellt strider med någon bestämmelse i grundlagen och därför åsidosätter förevarande bestämmelse i grundlagen.
- b) En undantagslag är en annan sak än det i 23 § i Finlands grundlag stadgade tillfälliga undantaget från de grundläggande fri- och rättigheterna i undantagsförhållanden.
- c) Med hjälp av den s.k. luckteorin (*aukkoteoria*) som rör undantagslagar kan man inte eliminera kravet om begränsat undantag i 73 § 1 mom. i Finlands grundlag.
- d) Enlig läran om begränsat undantag, som grundlagsutskottet tillägnat sig, bör undantagslagar stadgas endast för undantag från grundläggande fri- och rättigheter.

V Kontroll av grundlagsenligheten

- a) Riksdagens grundlagsutskott kan ge utlåtanden huruvida gällande lagar är grundlagsenliga.
- b) Enligt rättskälleläran är grundlagsutskottets övervakningsställningstaganden rörande grundlagsenligheten primära i förhållande till regeringspropositionens motiveringar till lagstiftningsordningen.
- c) Endast domstol kan bedöma huruvida en gällande lag är grundlagsenlig.
- d) Riksdagen kan godkänna ett lagförslag även om republikens president inte godkänt det, för att det strider med någon bestämmelse i grundlagen.

VI Kravet på uppenbar motstridighet vid övervakning av grundlagsenlighet

- a) Kravet på uppenbar motstridighet anknyter till den i 106 § i Finlands grundlag avsedda situationen, där det råder motstridighet mellan grundlagen och vanlig lag.
- b) Kravet på uppenbar motstridighet anknyter till övervakning av lagars grundlagsenlighet. I denna övervakning bör dock i första hand grundlagsbestämmelsen användas som tolkningsgrund.
- c) Med hänvisning till kravet på uppenbar motstridighet kan en domstol förklara att en lagbestämmelse står i strid med grundlagen.
- d) I enlighet med 106 § i Finlands grundlag kan kriteriet i praktiken bli tillämpligt endast på sådan lag, som har behandlats i grundlagsutskottet.

VII Nationell förberedning av EU-ärenden och därtill anknutna åtgärder

- a) Statsrådet förbereder Finlands EU-ställningstaganden, men i sista hand är det riksdagen som fattar beslut om EU-linjedragningar enligt riksdagens s.k. prioritetsprincip (*eduskunnan ensisijaisuusperiaate*).
- b) Statsrådets befogenhet täcker den nationella förberedningen beträffande EU:s hela verksamhetsområde.
- c) I Finlands grundlag ingår inte en uttrycklig bestämmelse om Finlands representation på Europeiska rådets möten, eftersom fördraget om Europeiska unionen innehåller reglering om detta.
- d) De förändringar som Lissabonfördraget fört med sig har skapat förändringstryck beträffande bestämmelserna i Finlands grundlag om riksdagens deltagande.

VIII Begränsning av de grundläggande fri- och rättigheterna i Finland

- a) Om en grundlagsbestämmelse innehåller en kvalificerad lagreservation, behöver man inte beakta de grundläggande fri- och rättigheternas allmänna begränsningsförutsättningar då man bedömer möjligheten att begränsa denna rättighet.
- b) Den i grundlagsbestämmelsen ingående regleringsreserveringen innehåller i praktiken vanligtvis en begränsningsbefogenhet beträffande denna rättighet.
- c) Begränsningsförutsättningarna för grundläggande fri- och rättigheter berör i sin helhet inte bedömningen av tillåtligheten av avvikelse från grundläggande fri- och rättigheter genom undantagslag.
- d) Kravet att iaktta människorättsförpliktelser kan begränsa användningsområdet för undantagslagar.

IX Gruppering och indelning av grundläggande fri- och rättigheter och mänskliga rättigheter

- a) De medborgerliga och politiska rättigheterna (MP-rättigheterna) skapar ofta en subjektiv rättighet.
- b) De ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna (ESK-rättigheterna), liksom rätt till nödvändigt uppehälle och annat socialskydd, kan till sin natur vara s.k. negativa (*status negativus*) för den offentliga makten.
- c) Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna innehåller en fördelning i principer och rättigheter, så att MP-rättigheterna har definierats som rättigheter och ESK-rättigheterna som principer.
- d) Domstolarna kan som grund för rättskipningsbeslut direkt tillämpa de s.k. principerna i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

X Ramarna för Europeiska unionens (EU) och dess medlemsstaters befogenhet i frågor om de grundläggande fri- och rättigheterna

- a) Finska domstolar har inte som utgångspunkt befogenhet att undersöka giltigheten av en EU-författning.
- b) I situationer som hör till EU-rättens tillämpningsområde ska de nationella domstolarna alltid först undersöka om den på fallet tillämpliga EU-författningen är giltig.
- c) Då Finlands riksdag stadgar en lag som rör förverkligande av ett EU-direktiv måste den följa såväl de av Finlands grundlag som de av EU tryggade grundläggande fri- och rättigheterna.
- d) I Finland har alla EU-författningar verkställts fullt ut, även om detta i vissa fall har inneburit kompromisser från förverkligandet av inhemska grundläggande fri- och rättigheter.